

The background of the page features a low-angle shot of two flagpoles against a clear blue sky with some light clouds. The flag on the left is the Dutch national flag, with horizontal stripes of red, white, and blue. The flag on the right is blue with a yellow logo and the text 'Gemeente Uithoorn' in white. A dark teal rectangular box is overlaid on the right side of the image, containing the title text.

Programmabegroting 2025

B.1 Inleiding

In de kadernota 2024 is voorgesteld om voortaan geen aparte nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing meer op te stellen, maar de beleidskaders voor risicomangement en de bepaling van het weerstandsvermogen jaarlijks in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing op te nemen. Hiermee wordt in de paragraaf inzicht gegeven in zowel de beleidskaders als de uitwerking hiervan. Het afschaffen van de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgenomen in de nieuw opgestelde financiële verordening, die in januari 2024 door de raad is vastgesteld.

In deze paragraaf zijn de circa 10 grootste risico's opgenomen, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen incidentele, structurele en nog niet te kwantificeren risico's. Al deze risico's worden vervolgens toegelicht in deze paragraaf inclusief genomen beheersmaatregelen. Vervolgens wordt het gewogen risico van de incidentele risico's afgezet tegen de incidentele weerstandscapaciteit en het gewogen risico van de structurele risico's tegen de structurele weerstandscapaciteit. Uiteraard worden ook de verplichte kengetallen berekend en toegelicht.

Op deze manier krijgt de raad meer inzicht in de risico's die er zijn en stelt het de raad beter in staat om te controleren of de uitvoering van het beleid door het college binnen de vastgestelde kaders heeft plaatsgevonden en of hierin voldoende rekening is gehouden met de aanwezige risico's.

B.2 Wettelijk kader

Sinds 1 januari 2004 verplicht het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten tot het maken van een paragraaf weerstandsvermogen in de programmabegroting en de jaarrekening. Deze paragraaf moet tenminste bevatten:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een inventarisatie van de risico's.

Conform het BBV, artikel 11:2, moeten vanaf 1 januari 2016 ook de volgende zes kengetallen verplicht worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. solvabiliteitsratio;
4. grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. belastingcapaciteit.

In het kader van financieel toezicht zijn nog geen landelijke normen beschikbaar. Dit is de aanleiding waarom de toezichthouder vooralsnog geen gebruik maakt van deze normen om te bepalen hoe wij presteren op de betreffende onderdelen. Mocht er alsnog een landelijke normering komen, dan zal de toezichthouder zich daarbij aansluiten.

B.3 Beleid omtrent weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen zonder dat het bestaande beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente. Bij het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt in structureel en incidenteel weerstandsvermogen.

Inschatting risico's

Voor een goede bedrijfsvoering moeten we weten welke risico's (en kansen) wij hebben en hoe wij deze risico's kunnen beheersen. Ter bepaling van het benodigde weerstandsvermogen hebben we inzicht in het risicoprofiel nodig. Middels een inventarisatie zijn de risico's verzameld. Belangrijk daarbij is te onderzoeken welke beheersmaatregelen zijn genomen of alsnog genomen moeten worden. Ook bij de inventarisatie van de risico's maken we onderscheid in structurele en incidentele risico's. Daarbij wordt aangegeven wat het (maximaal) verwachte risicobedrag is en wordt een inschatting gemaakt over de kans van voordoen. We houden daarbij onderstaande inschattingspercentages aan.

Score	Risicokans	Gemiddelde risicokans
1. Laag	0% - 20%	10%
2. Matig	20% - 40%	30%
3. Gemiddeld	40% - 60%	50%
4. Hoog	60% - 80%	70%
5. Zeer hoog	80% - 100%	90%

De kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet is slechts globaal aan te geven. Daarom wordt met een variatiebreedte van 20% gerekend.

Het verwachte (maximale) risicobedrag en de kans op voordoen leiden tot een gewogen risicobedrag.

Weerstandscapaciteit

Om het weerstandsvermogen te bepalen wordt het totaal van de gewogen risicobedragen afgezet tegen de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden van de gemeente om niet begrote kosten te dekken. Ook hier wordt onderscheid gemaakt in structurele en incidentele weerstandscapaciteit.

- Incidentele weerstandscapaciteit

- Algemene risicoreserve

Voor de berekening van het weerstandsvermogen hebben we de stand van de algemene reserve op 1 januari aangepast met de onttrekkingen/dotaties waarvan we weten dat die plaats gaan vinden.

- Budgetegalisereserve

De budgetegalisereserve is een 'werkreserve' om fluctuaties in de begroting op te vangen. Hiermee wordt het saldo van de jaarrekening verrekend. Als het saldo het toelaat kan de budgetegalisereserve ook worden ingezet voor eenmalige kosten.

- Begrotingssaldo incidenteel

Ook het incidenteel verwachte begrotingssaldo telt mee bij de bepaling van het incidentele weerstandsvermogen.

- Structurele weerstandscapaciteit

- Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog mogelijk is voor een tariefsverhoging OZB alvorens men toe kan treden als artikel 12 gemeente. Men wordt artikel 12 gemeente wanneer een gemeente de eigen financiële huishouding niet meer rond krijgt en een beroep moet doen op extra gelden. Een gemeente wordt als het ware onder curatele gesteld.

- Stelpost onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is, conform voorschrift van de BBV, structureel in de begroting opgenomen en dient ter dekking van onvoorziene uitgaven.

- Begrotingssaldo structureel

Het structureel verwachte begrotingssaldo telt mee bij de bepaling van het structurele weerstandsvermogen.

Weerstandsratio

Het totaal aan gewogen risico's wordt afgezet tegen de weerstandscapaciteit. Dit leidt tot de bepaling van een weerstandsratio. Met behulp van de hierna volgende tabel beoordelen we de ratio van de gemeente Uithoorn. Deze normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR).

Weerstandsratio	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

De gemeente Uithoorn hanteert een weerstandsratio van 1,4 of hoger, dus categorie A of B.

B.4 Resultaten risico analyse

De risico's zijn te onderscheiden in structurele en incidentele risico's. Voor structurele risico's moet de dekking gevonden worden in een permanente oplossing in de vorm van een voorziening, verzekering of een afdoende beheersmaatregel. Daarnaast zijn er nog risico's binnen de begroting die niet te kwantificeren zijn. Deze risico's zijn apart inzichtelijk gemaakt. De risico's beschrijven we kort. In de hierna volgende tabel zijn alle geïnterpreteerde risico's in beeld gebracht.